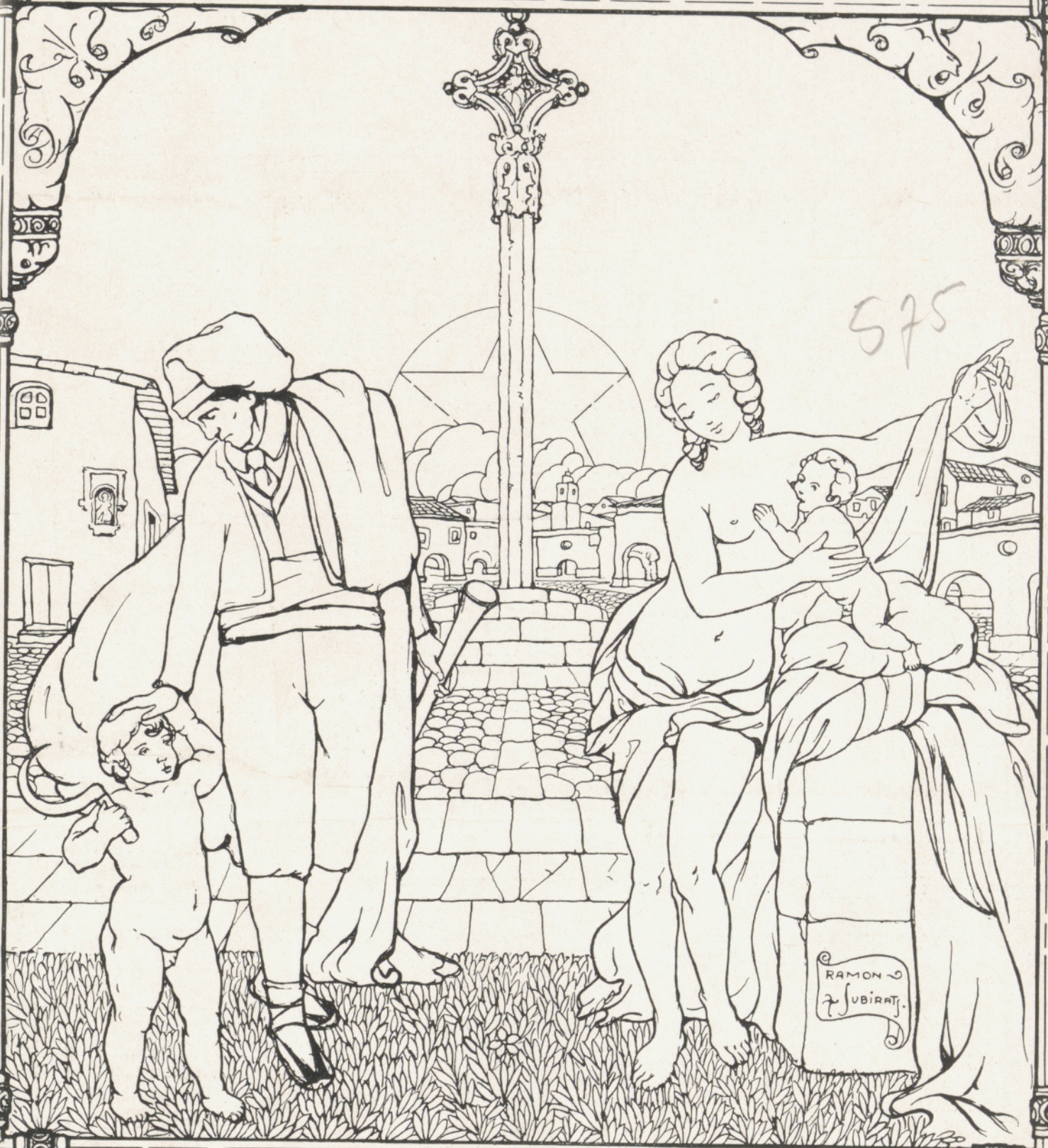

PERGAMINO

NUMERO 113 ♦ DESEMBRE DEL 1925 ♦ ANY X
OFICINES: PERGAMINO, 244, BUENOS AIRES

Per adquirir Llibres, Revistes, Diaris i les publicacions catalanes en general adreceu-vos a

H. VILA i VALLÈS

Donato Alvarez 2622
BUENOS AIRES

NOVETATS:

A Recés dels Tamaris, Pere Coromines \$ 2.
El llibre de les Dones, Ivon l'Escop \$ 2.
La Setmana Santa i Vuitada de Pasqua, Massèn Lluís Carreros. \$ 3.50.

DEL CATÀLEG:

Coses Vistes, Josep Pla. \$ 2
Les Bonhomies, Josep Carner. \$ 1.75.
El Llibre d'Or de l'Amor, Abel de Montparnàs \$ 4.
Animes Atuïdes, J. Roig i Raventós (novel·la) \$ 1.25.

La Novel·la Estrangera. Les millors obres estrangeres traduïdes al català. Un volum setmanal . \$ 0.25.

Fundació Bernat Metge. L'edició dels clàssics grecs i llatins, traduïts al català. L'obra que més enlaira davant del món la cultura catalana. S'admeten subscripcions.

Dietari Català per a l'any 1926; ja ha arribat. Aviat arribarà el CALENDARI MONUMENTAL DE CATALUNYA per a l'any 1926. Demaneu-lo amb anticipació.

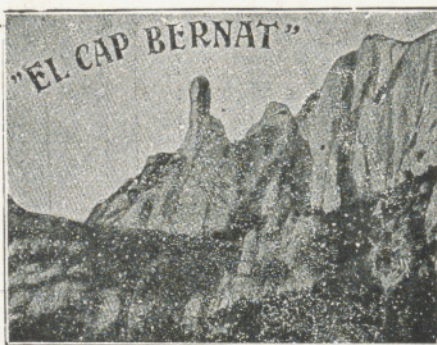
Magatzems "La Constància"

ABANS "EL CAP BERNAT"

DUACASTELLA i Cía.

Els millors assortits d'articles de Catalunya

VENEM ALS PREUS
MÉS REDUÏTS
DE BUENOS AIRES.

SEGURETAT
ABSOLUTA.
REMESES A TOT EL PAÍS.

CARLOS CALVO, 3623
UNION TELEF. 62 MITRE 4004

DEMANI'S OLI
"EL CAP BERNAT"
INSUPERABLE

3929 - RIVADAVIA - 3931

UNION TELEF. 62 MITRE 1570
COOP. TELEF. 597, OESTE

PICHINCHA, 180
COOP. TELEF. 741 (CENTRAL)

DEMANI'S OLI
"EL CAP BERNAT"
INSUPERABLE

RESSORGIMENT

ANY X.

BUENOS AIRES, DESEMBRE DEL 1925

NÚM. 113

LA NOSTRA VEU I EL NOSTRE VOT

Encara que sigui a risc de guanyar-nos un altre adjectiu d'aquells que us deizen veient visions, novament els catalans exiliats volem alçar la veu amb l'intent de que, solcant les mars que ens separen del tros de terra que ens veié néixer, arribi a endinsar-se a l'oida dels catalans que en aquests moments tan transcendents per a l'esdevenidor de la pàtria tenen una responsabilitat, ja sigui ocupant llocs dins les organitzacions patriòtiques, o simplement per la llur significació guanyada en lluites anteriors als moments d'ara defensant la causa de la llibertat de Catalunya. Si quelcom val la pena de irreductible independència amb què ha actuat sempre RESSORGIMENT front els diversos sectors polítics i nacionals de Catalunya, invoquem aquesta neutralitat per a que se'ns concedeixi el dret de donar el nostre parer en aquests crítics moments de responsabilitat per tot-hom qui representi un matis patriòtic.

Fa més de dos anys que suportem el despotisme més brutal que mai hagi sofert la nostra pàtria. Les malvestats que precediren la revolta dels segadors l'any 1640 i el siti de Barcelona el 1714, així com la cruel repressió que seguí a la rendició dels catalans a Felip V, no eren pas més afroses, tot i essent-ho molt, que les ignomínies d'ara. La història sol magnificar amb escreix. Si poguéssim saber el pensament de la generació que llegirà d'aquí dos segles, la històrica narració dels fets que estem presenciant, ben segur que constataríem l'estupor amb què es faran creus que hi hagi hagut una generació capaç de suportar sense rebel·lar-se, les infàmies i els atropells de tota mena que un país corromput, vergonya de la civilització, comet contra un poble, pletòric d'energies com el nostre. Aquests fets dels quals som víctimes i espectadors, passats pel cedàs dels anys adquiriran molt més gruix i podran presentar-se com a model d'una nova raça d'estoics.

Perquè realment se'n necessita d'estoïcisme per a resistir les fuetades amb què la tirania espanyola ens doblega. Se'n necessita per a deixar-nos prendre de les mans que l'enlaira la bandera de la pàtria; per a deixar-nos arrancar la llengua. Se'n necessi-

ta d'estoïcisme per a resignar-nos a la deportació i al desterro, o per a deixar-nos tancar com xais manyacs dintre els corals de les presons espanyoles! Se'n necessita d'estoïcisme per a suportar la immoralitat més baixa, el furt descarat i l'assassinat audaç! Se'n necessita d'estoïcisme per a permetre que els nostres fills siguin foragitats de les escoles nostres, notes i polides, i obligats a ingressar en aquells tuguris infectes que l'Estat espanyol té instal·lats amb el nom d'Escuela Nacional! Se'n necessita d'estoïcisme per a tolerar la destrucció de les institucions de cultura, glòria d'un poble amb ànima i ideals de progrés; la dissolució de les corporacions públiques filles del sufragi popular i la imposició de mètodes i pràctiques administratives que repugnen i envileixen. Se'n necessita d'estoïcisme, catalans, per a no alçar-nos contra tanta vergonya i vilipèndi!

Què esperem per a redreçar-nos? Quin fat malèfic abat l'ànima del nostre poble que no té habilitat de defensar la seva dignitat? Serà possible que els descendents d'aquells almogàvers famosos, de sang encesa i de pit indomptable, siguin homes d'abjecta condició? O és que el seny se'ns ha begut la dignitat?

Cal pensar més en la situació nostra, catalans, si és que encara portem dins quelcom que ens recorda la condició racial ètnica del nostre origen nacional. Ah! que bé massa la veiem la causa d'aquest tràgic estoïcisme que ens té retuts! Que bé prou que ens ho diuen tothora el to de les vostres veus, l'accionar dels vostres braços i el gest dels vostres esguards, ço que priva a Catalunya de la llibertat que li detenten! Ah! germans de Catalunya, germans de França, vosaltres que us dieu defensors de la independència de la pàtria, que us mostreu disposats a la lluita i al sacrifici per ella, doneu-ne prova del vostre sacrifici, de la vostra abnegació i de la vostra magnanimitat d'esperit. No actueu isoladament en minúsculs grups que gairebé ni es figuren. No fraccioneu, encara més!, l'exèrcit dels que estan disposats a morir per la llibertat i la dignitat de Catalunya. No dongueu la impressió d'estar continuament esbatussant-vos germans amb germans, com-

panyos d'una mateixa causa, abstrets totalment a la tràgica situació en què roman indefensa, oblidada dels seus propis fills, la pàtria de tots nosaltres. Allibereu-vos, germans, de petites misèries, de rivalitats infantívoles i d'enveges puerils. Feu, si convé, el sacrifici del particular criteri; feu-vos concessions recíproques si cal, però uniuvos, per la llibertat de Catalunya, uniuvos!

Què més vol l'enemic sinó contemplar amb un somriure a flor de llavi, les nostres divergències, les nostres passiones i les petites lluites que ens separen? Talment diria's que havem caigut al parany amb què ens assetja continuament.

Els moments d'ara són preciosos i no els sabem aprofitar. La dictadura militar que ens té el peu al coll no fa més que exacerbar els nostres sentiments patriòtics; no fa més que encendre en els nostres pits l'odi sant que és agulló, coratge, passió i ardidesa per a la lluita suprema. Fomentem-lo aquest odi, esperonem-lo, procurem que se n'abrandin tots els cors catalans i el seu incendi irradiï flames redemptores. No deixem passar l'avinentsa que ens ofereix aquest parèntesi cruel, però també esperançador, de prova, a què ens ha soltats l'enemic racial dels catalans, enfellonit i provocador. Aprofitem-nos-en.

Sols, a la desbandada, en petits grups, dispersos, sense una disciplina i una direcció comú que reguli i controli les nostres activitats, no farem res, absolutament res. No farem altra cosa que engreixar l'enemic. Pocs i malavinguts, no farem més que comprometre la causa de la llibertat de Catalunya. No n'hi ha prou que ens uneixi el sentiment d'unes mateixes conviccions. No ha d'ésser solament d'esperit que ens sentim companys d'una mateixa idealitat. Cal fer-la efectiva aquesta unió sagrada. Cal aglutinar tots els esforços i lligar totes les voluntats per tal de crear la gran força moral i material que ha de redimir la pàtria, no amb promeses baladreres que no podem complir, sinó amb la decisió, ferma, meditada, d'anar a la reconquesta de la llibertat nacional amb les armes a la mà, única solució a què ens ha portat l'actitud d'intransigència de l'Estat opressor.

No hi ningú a Catalunya que senti mica, no ja d'afecte, sinó de respecte per la Dictadura, ans tothom l'odia amb aquell

odi contingut, que, ben encarrilat, faria miracles d'heroisme i d'ardidesa. Manca solament l'organització sòlida, solvent, composta d'homes de tots els sectors, de tots els matisos catalanistes, que prepari el poble i li faciliti en un moment determinat l'arma i el mot d'ordre. No en dubtem del poble: respondrà. Si veu que entre vosaltres, els directors, hi ha unanimitat de pensament; si li podeu oferir garanties de seriositat, decisió i competència, el poble anirà a la lluita amb la fe i el convenciment que fa miracles. Però cal fer-les bé les coses i no deixar-nos portar d'apassionaments ni invocar drets. Cal tenir el coratge de saber renunciar a tot davant la suprema necessitat d'arrencar Catalunya de les urpes ver-

noses de l'enemic. Cal, abans de tot, saber-nos alliberar de les noses que destorben la unió i dels personalismes tan nocius.

Dieu-li Front Unic o Consell Nacional; dieu-li Comitè o Aliança de la Llibertat, tant se val. L'urgent és que es constitueixi definitivament l'organització que sota el control i la direcció dels representants de tots els sectors del nacionalisme català, aplegui en un sol feix les voluntats, els entusiasmes i els esforços; els coordini i els llenci, quan cregui acinent, a l'acció que ha de restituir la llibertat i la independència a Catalunya, presentant-la, davant del món civilitzat, dignificada per ocupar el lloc que li correspon, per dret de natura, entre els pobles lliures i civilitzats de la terra.

A V I C U L T U R A M U S I C A L

I. MIQUEL FLETA

El tenor Miquel Fleta, aquest nom que per sí sol ja provoca la hilaritat, està contractat, des de fa alguns mesos, per tal de cantar al teatre del Liceu, de Barcelona, en la propera temporada d'òpera. Una contracta d'aquesta naturalesa promet un èxit falaguer, financierament parlant, per a qualsevol empresari, però en l'ordre espiritual l'adquisició d'un d'aquests "divos" palesa la més accentuada banalitat i estultícia.

Un dels pocs caires que inclinen a la simpatia envers la ciutat comtal, és el de llur moviment musical, verament important. Per les seves sales de concerts hi han passat, deixant indeleble estela, les figures mundials més remarcables i les obres més sobressortints que ha produït la meravellosa art d'Euterpe hi han estat executades, les més de les vegades, seriosament i dignament.

Però així i tot, Barcelona té les seves llacunes, i un jorn s'hi ha pogut oir a un tal Làzaro, i un altre, ben pròxim, a un tal Fleta.

Aquests pseudo-idols, embadaliment del gros públic, posen sovint la seva veu al servei de partitures insubstancials, esfereïdament buides, sense bellesa, — aquelles partitures que són com una mena d'epidèmia dins l'escola musical italiana de la passada centúria — i la tasca d'aquests cantors enfàtics esdevé completament cixorea.

Els qui han sentit aquest prodigi vocal, sorgit del cor celtiber del vell Aragó, diuen i asseguren que té un ocell tancat en la presó de la seva gorja però que, en rellar, a voltes sofreix enrogallaments pulmonars.

Malgrat tot, aquesta au o el que sigui, produeix més or que Ofir. I quan l'or predomina, amb tot el seu poderós sentit ma-

terial, l'art resta, sinó totalment, gairebé eclipsat. Ja ho profetitzà Leonard de Vinci amb aquestes axiomàtiques paraules: "Homes miserables, com devien eslaus per tal de guanyar diners!" I pensar que en l'època nostra no es beslluma, en cap horitzó, ni un sol raig lluminós d'esmena;

Indubtablement, per a guarir aquesta endèmica malura de les gorges privilegiades, hauran de transcórrer molts anys, i és possible que en el decurs del temps i amb l'adveniment de noves generacions, encara el tenor sigui una de tantes diversions de les múltiples que distreuen a aquesta humanitat immersa, cada jorn més, en una dolorosa vacuitat.

II. HIPÒLIT LÀZARO

El nostre Gayarre del segle XX, l'acreditat tenor Hipòlit Làzaro, company, col·lega i èmul del no menys renomnat Miquel Fleta, és un altre producte de la niecia de les nostres temps.

Qui l'hagi vist i oït en "La Favorita", enquadrat en el marc de l'escenari del Liceu barceloní, ja no l'oblida més. Una de les cordes vocals, de vegades, li és adversa i li proporciona de tant en tant alguna fallida. Qui no recorda aquell jocós "Deixeu-me parlar"? Tota la sala del vell coliseu s'estremí i l'èxtasi dels seus admiradors sofrí una metamòrfosi de la més prosaica desil·lusió. Però aquell "Deixeu-me parlar" s'imposà i, com el qui coneix la feblesa psicològica del nostre poble, va creure que, si no cantant, parlant convenceria aquella gernació la qual li tenia mesurada la veu a través de milers de gramofons, aquest instrument que ni el propi Edison podia somniar que devingués la trompeta de la Fama d'innúmers cantants.

Les vocalitzacions del nostre heroi, malgrat les autoeràtiques fustigacions de Wag-

ner, pugen cada dia de preu, com si es tractés d'un ascendent moviment bursàtil, i el retrat del nostre tenor, col·locat en el lloc preferent del despatx d'algun empresari d'espectacles, ve a ésser com el d'un cabdill en un centre polític, sota l'advocació del qual una ignara col·lectivitat confia i espera...

Tots nosaltres, homes moridors, tenim el que se'n diu "història", en el més elevat sentit del vocable, naturalment. Però la d'Hipòlit Làzaro és poc favorable i no escau a una de les eminències fòniques mundials. Figureu-vos que hi ha qui encara es vanta d'haver-lo acompanyat en la representació de "Moros y Cristianos" en un teatre muntanyenc d'Olot i, àdhuc, la nostra Girona li guarda, amb ure paternal, entre les ondulacions del seu escut, les seves primeres glòries i, francament, per a un tenor que s'estimi no s'adiu amb el prestigi que li suposen els públics nordamericans. Ai d'ell que en un cartell de Nova York, de Filadèlfia o de Chicago un maliciós escrivís, sota el seu cognom semi-bíblic, aquesta lacònica ironia: "Aplaudit a Olot"! Mai més li perdonarien aquells qui li lliuren mitja tona d'argent a canvi d'uns quants esplais guturals, emesos en qualsevulla vetllada, davant d'un auditori que li prodiga els homenatges més heterogenis.

Altrement, temps enrrera llegírem, sense que s'hagi confirmat, que el nostre tenor català semblava voler emprendre una nova ruta per tal d'orientar-se vers la pura resplendor de l'Art, lluny de les desviacions actuals. Era aquesta la de consagrar el seu esforç vocal al noble i seriós "lied", i els noms altíssims de Mozart, Beethoven i Grieg eren com una futura revelació.

Ah, Déu vulgui que continuï perseverant en tan òptima idealitat i nosaltres, que fins avui l'estèril labor seva ens ha impedit tota lloanca, poguem escoltar-lo devotament i la música inefable dels mestres immortals, en llavis seus, sigui la gran dolçor que el redimeixi de la vulgaritat del seu passat, totalment inútil sota el punt de mira espiritual.

JOSEP THARRATS.

Girona, novembre, 1925.

LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA
que en son període d'iniciació i organització s'hostatjarà en el saló cedit magnànimament pel "Casal Català", té per constitució provisional les següents bases:

Serà pública i funcionarà amb independència de tota altra entitat, formant-se i mantenint-se amb donatius de llibres i diners.

El règim definitiu per la seva conservació i engrandiment caldrà que sigui aprovat per l'assemblea general de contribuents.

La idea de la creació d'una biblioteca pública catalana a la capital argentina — de què havem donat compte en edicions anteriors — ha arribat al període d'organització.

Els iniciadors d'aquesta obra tan interessant s'han donat a la tasca àrdua, però joiosa, de la recerca de llibres. Simultàniament hom fa una crida a la generositat dels catalans per tal de fer possible ben aviat la realització del projecte que tan amunt ha de posar el bon nom de Catalunya.

Una biblioteca d'autors catalans a l'abast de tothom qui s'interessi per les coses de la nostra pàtria, és com si diguéssim aixecar en terres estrangeres un monument a l'esperit immortal de la raça catalana. La Biblioteca de Catalunya serà l'argument més formidable que podrem adduir, els catalans exiliats, a favor dels nostres dalers de redempció pàtria. En els seus prestatges, l'estranger de bona voluntat trobarà la deu abundosa d'informació literària, científica, artística i política. S'adonarà de seguida que el tros de terra que duu el nom de Catalunya, malgrat la seva subjecció a l'Estat espanyol, no és una mera província, com creuen molts, sense suc ni bruc, sinó que atresora totes les característiques racials, etnològiques, lingüístiques, culturals i àdhuc polítiques, que formen una unitat geogràfica, un poble amb tots els atributs propis i amb drets prou fonamentals per a reclamar la lliure disposició dels seus des-

tins. Trobarà també, l'investigador, que els drets històrics que invoquem els catalans per a la independència de la nostra pàtria no són paraules vagues, superficials, sinó que obeeixen al fet irrefutable de la independència política i espiritual que gaudi Catalunya durant segles i segles, l'empremta de la qual són encara, entre altres coses, les lleis marítimes vigents arreu del món, lleis originàries del famós "Llibre del Consolat de Mar".

Totes aquestes raons i moltes d'altres que

justifiquen els anhels d'independència del poble català, trobarà l'estranger qui es proposi desentranyar la causa de la nostra rebeldia i de la nostra insumissió als designis de l'Estat espanyol de què formem part ben a desgrat nostre.

La Biblioteca de Catalunya continuarà les obres d'autors catalans escrites en l'idioma que sigui; les traduccions d'obres catalanes, i les d'autors estrangers al nostre idioma.

Ara cal que tothom que albiri la màxima importància d'aquesta iniciativa de caràcter essencialment cultural, ajudi a la seva realització. Autors, editors i particulars, cadascú dins les pròpies possibilitats, poden fer molt.

Als escriptors de Catalunya cal que ens adrecem sol·licitant la tramesa de llurs obres per tal de fornir la Biblioteca. RES-SORGIMENT comença avui remarcant-los-hi la transcendència del projecte i encarint-los-hi la conveniència de què hi cooperin.

També adrecem la crida a la premsa de Catalunya i li demanem llur concurs amb l'intent d'obtenir d'ella, diaris i revistes, que hi dediquin unes ratlles per tal de tocar el cor d'autors i editors. La Biblioteca de Catalunya a Buenos Aires, ja ho havem remarcat, serà un monument a la pàtria i una senyera flamejant.

Totes les trameses cal fer-les a la següent adreça: Estados Unidos 1532 (Casal Català).

ESTÍMUL A LA PRODUCCIÓ LITERÀRIA

Ha estat presentat a la cambra de diputats argentina un projecte per a premiar les recerques folklòriques, instituir conferències a l'entorn del mateix i subvencionar associacions, empreses i campanyes teatrals que fomentin i donin a conèixer la música, les danses i els cants típics d'aquesta república.

El projecte obeeix a un noble ideal estètic i essencialment patriòtic que ens ve a demostrar que hi ha qui es preocupa, en aquest país enormement materialitzat, de les coses de l'esperit que tant dignifiquen els pobles.

Existeixen, d'anys ha, premis i concursos semblants als que es proposen instituir amb el projecte esmentat, com són els creats per la Municipalitat de Buenos Aires als millors llibres de prosa literària i als millors reculls de poemes apareguts durant l'any. A aquest objecte hom destina una quantitat respectable que es divideix en tres premis, el primer dels quals és de cinc mil pesos, per cada matèria.

Hi ha també els premis als estudis científics i històrics, els destinats a les arts

plàstiques i a la producció musical. Tots ells són concedits per jurats elegits pel Consell municipal i pels autors concursants.

Sovint havem pensat, i el projecte elevat suara al Congrés argentí ens ho ha suggerit de nou, que a Catalunya hauria de fer-se quelcom en aquest sentit per tal d'estimular els autors. No oblidem pas, en dir això, les diverses institucions de caire científic, creades principalment per la desapareguda Mancomunitat de Catalunya destinades a premiar estudis i monografies. Tampoc no oblidem els Premis Patxot i Romaguera i d'altres de caràcter particular oferts per bons amics de la nostra cultura.

Creiem, però, que la producció literària, per exemple, no ha trobat mai l'estímul que cal en aquesta mena d'activitats intel·lectuals que generalment no donen cap rendiment positiu als autors, ans bé la major part de les vegades hi han de despendre part del seu pressupost particular.

Llevat d'un escadusser Premi Fasthenrat, de procedència estrangera, i d'algunes míseres compensacions materials en torneigs o festes del gai saber, que més aviat des-

diuen del caràcter espiritual de la cerimònia, què s'ha fet a Catalunya per a estimular els escriptors i poetes?

Ara mateix ens queixem de la manca de producció novel·lística en el camp tan frondós de les nostres activitats literàries. Què fem per a estimular la novel·la? No creieu que la creació d'un premi—no d'unes poques centes pessetes, com el Fasthenrat, sinó d'unes apreciables (encara que siguin poques) mils pessetes— a la millor novel·la catalana, no determinaria una reacció, i el que és avui mostra migrada de l'activitat novel·lística, dintre uns quants anys no podria ésser cosa digna de la vàlua indiscutible de la nostra poesia?

No podria instituir-se un premi així a Catalunya? Ara que hom no pot comptar amb l'ajut de les corporacions públiques perquè no ens pertanyen, no podria trobar-se el Mecenàs de la novel·la catalana? Creiem sincerament que fóra la solució més adequada al problema de la crisi novel·lística de la nostra pàtria.

H. NADAL I MALLOL.

VAN DIECKEN I Cia.

Aquesta raó social, que negocia amb productes subtropicals i d'altres que no arriben a ésser-ho, té les oficines centrals a Anvers. Ací, a Buenos Aires, vist que és una plaça quelcom allunyada del que hom podria dir-ne zona d'influència per als negocis a què la casa es dedica, hi té establerta una sucursal, que és regentada per un cap d'oficina amb l'ajut d'un secretari. Total, dos homes que passen força angúnia pel poc treball que llur ocupació els permet de portar a cap.

L'oficina local, que més aviat sembla una casa de vendes de coses difícils d'especificar, es troba en un barri molt poc avinent per als negocis. Ningú no diria que en un lloc tan quiet pogués haver-hi instal·lada la sucursal d'una casa estrangera que gira amb un capital de milions de francs dels d'abans de la guerra.

El secret de la ubicació, però, s'explica si hom té en compte que, pels voltants, és allí on tenen establerts també llurs negocis aquells qui poden fer alguna transacció amb els belgues. Es sabut que, sempre que serà possible, s'han d'estalviar tota mena d'inconvenients a aquells que ajuden a guanyar diners. Així ho ha entès la casa Van Diecken i Cia. No vol que els seus col·laboradors hagin de fer cap despesa per arribar a l'oficina.

L'oficina en sí es redueix al següent: en una habitació de dimensions convencionals, que abans potser havia estat l'arcova d'algun matrimoni benestant, hi ha un taulell que barra el pas del quí hi va per negoci. El tracte no deu ésser massa germanívol... Això entra dins la idiosincràsia jueva. Però que aqueixa raça d'homes que avui tenen en llurs mans gairebé el món enter, és així. Preferixen que se'ls tingui pel que hom vulgui: dintre del tot d'ells s'hi arriba ben comptats cops.

Tot el que diu el lloc on era plaçat el llot en temps pretèrits, ara és ocupat per un joc de prestatges a la fàiso de les grans botigues de mitges que tenen la delicadesa de no treure un tamany únic per a tota classe de peus... Més enfora, allí on, ben segur, devia haver-hi els mobles més i menys íntims, hi ha una taula escriptori, allargassada, a l'estil de les que s'usen en certes cases que, precisament, res tenen a veure amb els negocis. A un angle la caixa de cabals, lluenta, blavosa, amb un mussol embalsamat al damunt, qui sap per què.

Això és el més interessant. Podria esmentar-se també la premsa de copiar cartes, l'assortit de cadires, el joc de balances i pesos i la màquina d'escriure. No té cap importància, això. Tot plegat, allí on hi ha esperit per als negocis, certs detalls hi són sobrers.

—Tan de matí! Qui serà? — ha fet el cap d'oficina, que ha escoltat el dringueig del timbre. — Podrien venir un poc més tard. Ni temps de posar a to l'esmorzar!

—Si que, en bona veritat... Fóra bo que ens deixessin tranquils una estona més — diu el secretari. I ha anat a obrir la porta per tal que entri el comerciant matiner, sempre que realment ho sigui.

Els dos homes, tan bon punt són a l'oficina, com a bons hebreus, i per bé que llur lema no és altre sinó el d'ésser útils a la raó social que els ha destacat ací, per això no deixen de complir amb els preceptes de la religió de llurs avantpassats. Cinc minuts ben llargs els dediquen a la meditació, perquè no poden anar cada dia a la sinagoga... Ells hi van els dissabtes solament.

—Es el senyor Fagalli. El faig passar?

—Ja que ha vingut... Porta alguna cosa per vendre?

—Jo ciec que sí, senyor Brocks...

—Que passi, dones!

Quan es presenta un venedor, qui surt a rebre'l és el secretari. Té la missió d'estudiar la fesomia del qui tusta a la porta, si porta el maletí de consuetud, senyal evident que arriba per algun negoci i, per damunt de tot, si denota escasseja de diners.

Si de l'estudi a primer cop d'ull en resulta una solució favorable per als interessos de la casa Van Diecken i Cia., tot d'una es fa passar el venedor. Cas contrari, si no hi ha cap probabilitat de guany, el secretari s'encarrega de seguida de dir-li que en aqueix precís moment no compren ni or.

—Bon dia, senyors, bon dia... — fa mig temorenc. — Venia...

—Oh! Ja m'ho penso a què ve — respon el senyor Brocks, cap d'oficina.

—Es el cas que tinc necessitat de desfer-me de certa cosa que vostès compren... Barata! No, no; només que tregui allò que m'ha costat, em dono per satisfet. Ja ho saben vostès. Jo no sóc d'aquells que volen guanyar el dos cents per cent damunt de tot allò que venen.

L'han escoltat amb tota l'atenció que mereix una cosa pràctica tan senzillament planejada. Podria ben dir-se que la franquesa del comerciant ha fet oblidar als dos belgues la inefable dolçor de la meditació...

El cap d'oficina no pot estar-se:

—Bé, bé; veïam què porta... De què es tracta? Ja ho sap, vostè: comprem tot allò que sigui convenient als nostres interessos...

Aleshores el senyor Fagalli ha obert el maletí i ha posat damunt del taulell un grapat de coses que tant poden ésser productes subtropicals com glacials.

—Miri: és això. Vegi-ho bé. Li agrada?

No? Si jo tot l'interès que tinc és de servir-los com cal.

—Però vostè ja sap que el tenim en molt bon concepte... — ha dit el secretari, que és l'encarregat de recalcar allò que diu i fa el principal.

En això, el senyor Fagalli, que aquest dia ha sortit de casa seva amb el cap ple d'idees un poc més desinteressades que les de costum, va també encomanant-se'n de les que professen els dos homes que són a la part de dintre del taulell. Fa:

—Moltes gràcies per l'atenció... Què li sembla: sis cents pessos?... — diu al cap d'oficina.

—Oh, oh! Això és molt; massa.

—No, no n'és pas de car! El que jo li porto difícilment ho trobarà enlloc. La meva manera de treballar és de: guanyar ben poc i tenir contents els compradors. Res de voler estirar la corda més del degut. Oi que vostès no ho troben bé del tot, això?... No noten la finor?... Jo els hi he portat perquè vostès són els preferits. Són tants els que tenen interès per aquestes coses...

—Sí, però sempre que el preu no nedi en aigües grosses. Sí, no està mal. El preu... Escolti: quan ha dit que en vol, vostè?

—Sis cents pessos.

—Jo n'hi dono fins a cinc cents cinquanta. Li va bé així? No? Dos pessos més hi afegixo; i prou!

—Allò que s'ho val, deu pagar-se.

—Sí, però el canvi està impossible... Els francs valen gairebé res...

—Què fem? Està d'acord amb el preu que he dit?

El senyor Fagalli ja té la venda assegurada. Aquesta vegada, el matinejar li ha estat propici. La imminència del negoci el fa ésser loquaç. I fins, sense voler-ho, ha arribat a badocar els llavis. Ha ensenyat dues rengleres de dents amb satisfacció d'home content...

El senyor Fagalli ha impressionat ben favorablement els dos comerciants. Aquest dia, al camí que va, és capaç de vendre al preu que voldrà. Comprèn de seguida que no deu perdre's temps. Com a bon negociant i bon coneixedor del caràcter dels individus amb qui té, en aqueixos moments, tractes comercials, entra de ple al fons de la qüestió:

—I no tinguin por de fer una mala compra. Jo, sempre que vine a visitar-los, no sóc com altres que solament persegueixen treure tot el profit possible...

El cap d'oficina, pel seu cantó, comença de tenir cert interès en allò que li ha portat el senyor Fagalli per si vol comprar-ho. Ha comprès que el bon home vessa bona fe pels quatre costats... Tampoc no vol perdre temps...

—Oh, bé! Però l'última vegada va portar-nos una cosa molt millor. Si mal no re-

cordo, fins va deixar-nos-ho molt més "bon marché".

—Jo crec que sí — diu el secretari.

—S'enganyen. No veuen que això és fi com una seda?... Passin-hi la mà...

Hom no pot anar més lluny. Tant per part del venedor com del comprador, no és possible de fer més esforços. Hom deu tancar el tracte. Parlar un poc més fóra potser tirar per terra el negoci.

El cap d'oficina, aleshores:

—Queda fet, eh que sí?... I no eregui: li pago bé... Ben pagat. Molts de pessos... Més, molts més francs!... Ja no es pot treballar amb els francs així!

—Vaja: quedem amb cinc cents cinquanta cinc — fa el senyor Fagalli.

—M'estira tres pessos més, no sé com... — diu, mig rialler, el cap d'oficina. — Senyor Beck, estengui la factura, — mana al secretari.

Mentrestant el secretari ha fet uns quants números i ha omplert un full de paper perquè hi posi la signatura el senyor Fagalli, el cap d'oficina ha obert la caixa de cabals i ha tret el llibre de xecs, gruixut com un tractat de moral dels temps actuals.

Quan el secretari ha acabat la feina i el cap d'oficina sap que pot escriure damunt la fulla en blanc..., ha començat a escriure... Són moments de veritable emoció... Els dos homes d'oficina estan posseïts d'una pruija plena de bons averanys.

Mentre el cap d'oficina ha omplert el xec, potser de content pel bon negoci realitzat, o be perquè en té el vici, cada síl·laba que ha escrit ha fet, amb els llavis, aquella acció peculiar tan coneguda per aquells que han vist menjar caragols...

—Tingui: cinc cents cinquanta cinc pessos — ha fet el cap d'oficina en allargar-li el xec.

El senyor Fagalli l'ha agafat. Se l'ha posat a la cartera i, amb poques paraules, s'ha despedit. El secretari l'ha anat a acompanyar fins a la porta, talment com quan ha arribat ha anat a rebre'l.

Dintre de l'oficina, quan han restat sols els dos homes que la regenten, ha renasent l'ambient beatífic que hi regnava abans que truqués a la porta el comerciant matiner que acaba d'anar-se'n.

La quietud solament és torbada pel parloteig aixafat dels dos belgues, que ho fan en aquell francès que parlen els flamencs, que té la sonoritat de les coses esquerdes...

La casa Van Diecken i Cia., però, pot sentir-se orgullosa de tan valuosos col·laboradors.

J. GRAU-ELIES.

L'hora del sacrifici és arribada, català! Estem en moments de perill per Catalunya. Fés honor a la paraula empenyada en èpoques de repòs. No mesquinis l'ajut que se't reclama. Contribueix a l'alliberació definitiva de la teva pàtria.

M A D R I D I B A R C E L O N A

Com anàvem dient, la capital d'Espanya no sap resignar-se d'ésser superada per la capital de Catalunya. Si no n'hi havia prou amb les raons i dades aduïdes en el darrer nombre de *RESSORGIMENT*, veus-aei ara el telegrama oficiós que pocs dies després va sortir en els grans diaris de Buenos Aires i que així mateix devia publicar la gran premsa de tot el món. La traducció és del text de "La Razón" per tal com, tot essent ben complet, és el més curt:

"Madrid, novembre 19 (United). — A l'Ajuntament d'aquesta capital s'està treballant activament en un projecte d'engrandiment de la ciutat, el qual deixarà compresos dintre el clos de la població els *pueblecitos* circumdants de El Prado, Fuencarral, Hortaleza, Chamartín, Canillas, Canillejas, Barajas, Vicálvaro, Vallecas, Villaverde, Carabanchel Alto y Carabanchel Bajo, Humera, Pozuelo y Aracava.

El projecte serà lliurat dintre l'any per tal que les obres d'urbanització comencin a primers de l'any vinent.

L'alcalde proposarà a l'Ajuntament les bases per un emprèstic de dos cents milions destinats a tal fi.

A l'objecte d'activar aquesta monumental obra, que dotarà Madrid d'una població de 4.700.000 habitants, tots els enginyers i arquitectes municipals han estat rellevats dels altres treballs.

Es tracta del primer gran projecte d'urbanització que realitza un grup de tècnics espanyols, el qual podrà cotejar-se amb les millors obres similars estrangeres."

No he estat mai a Madrid, però n'he llegit descripcions a dotzenes, i totes pinten allò com a una ciutat si bé brillant, de vida artificial, mal construïda al mig d'un desert de terra d'escondelles, en el qual no manca el seu oasi: Aranjuez. El deliri de

grandeses, aquell mateix deliri que en la imaginació de Don Quixot transforma els molins de vent en feréstecs gegants i els remats de xais en bel·licosos exèrcits de brillantíssims cavallers, ara transforma els poblets de mala mort d'aquest desert en formiguers immensos de gent que, agregats a la urbs, faran que d'ací a quinze dies Espanya tindrà una capital tan populosa, que farà la pols no ja a la despreciable Barcelona, sinó a París i tot, la qual no té més que 2.906.472 habitants.

Uns pocs comptes bastaran per a mostrar l'enormitat d'aquesta bogeria.

Segons les últimes dades oficials, Madrid té 770.000 habitants. Si enganxant-hi 15 municipis en tindrà 4.700.000, vol dir que el total de població d'aquests és de 3.930.000; això dóna per cadascun d'ells més de 260.000, cosa tan lluny de la realitat, que en el cens de tot l'Estat espanyol, llevat Barcelona, Madrid i València no es registra cap ciutat que hi arribi de bon tros.

No solament l'agregació dels 15 *pueblecitos* és insuficient per formar una població com la somniada: no s'obtindria ni amb l'agregació de tots els pobles de la província que, oficialment (capital i tot), té 1.067.637 habitants.

Per formar aquella població caldria sumar la de les 5 províncies de Castella la Nova: 2.421.007; amb de les 6 províncies de Castella la Vella: 1.385.117; i amb la de 3 de les províncies de León: León, Zamora i Palència, que entre totes tres en tenen 870.351. La suma total dels habitants d'aquestes 14 províncies ens dóna 4.676.475 habitants.

I doncs, com s'atreveixen a dir tals despropòsits aquella gent?

MELCIOR CASES.

B E L L S I N D R E T S D E C A T A L U N Y A

COLLSACABRA.— El Morral i la masia de Caselles.

Fotog. "Ressorgiment", per Barnils.

SENTIMENT DE PÀTRIA

En la més tendra infantesa hom comença de rebre les impressions del món exterior que, poc a poc, i a mesura que anem fent anys, ens fa enriquir l'experiència, ens modifica el caràcter i, a còpia de successives transformacions, va modelant la nostra idiosincràsia, és a dir, la faísó de sentir, de pensar i d'obrar de cadascú.

Així com no són pas iguals les impressions rebudes de l'exterior, tampoc són iguals els infants que les reben, perquè aquests, en venir al món, són el producte de milers de generacions passades de les quals heretaren llurs atavismes, que mai poden ésser absolutament iguals encara que tinguessin entre si certes afinitats racials característiques d'etnologia, d'idioma, de costums, de sentiments i d'intel·ligència.

El conjunt dels individus que mantenen aquestes afinitats etnològiques, idiomàtiques, sentimentals, etc., hom l'anomena raça, en primer lloc. Així diem: la raça xina o mongòlica de l'Àsia és molt diferent de la raça negra de l'Àfrica i de la raça ària o caucàsica de l'Europa.

Dintre dels indrets geogràfics poblats per una mateixa raça, hom troba imperis, nacions, províncies, ciutats i viles, car els homes mitjançant el lliure acord o la força de llurs armes, imposaren el compliment de les lleis dintre d'una demarcació geogràfica. Aleshores diem, per exemple, que tal vila, ciutat o província pertany, de bon grat o per força, a l'Imperi Britànic, a la nació de França, a la Confederació Helvètica o a la República de la Vall d'Andorra. I un mateix Estat acobla bretons i rosselonesos com la França, walons i flamenes com la Bèlgica, castellans, gallecs, bascos i catalans, com l'Espanya.

Aqueixes divisions geogràfiques, anomenades nacions, són el producte de successives modificacions estatals, degudes a la conveniència dels homes més forts o més intel·ligents, en perjudici d'altres homes més febles o menys intel·ligents.

La història, que és la relació dels fets verídics passats entre els homes, ens demostra que els Estats es modifiquen per causes econòmiques, més aviat que per les causes religioses i de llenguatge. Però dintre d'aquest transformisme, per la llei natural de selecció, els individus com els Estats, arrelen la seva personalitat a mesura que es perfeccionen per l'educació heretada i per l'educació adquirida. Les races, els idiomes, els costums, les institucions, es transformen lentament per assolir un grau de perfecció més gran, dintre del camí de la perfecció infinita. Car els homes, com les nacions, no han tingut mai la mateixa cultura, ni els mateixos sentiments artístics que són, al capdavant, manifestacions culturals; però a través de totes les diferències ideològiques resta i restarà sempre la-

tent, la primera impressió que va rebre el cervell de l'home; l'escalfor del pit de la mare; els afalags dels nostres genitors; la llum del cel que veieren els nostres ulls per primera vegada; els primers mots que aprenguérem a balbotejar; les cantúries amorosives de la non-non quan ens adormien; els colors de la florida dels arbres; la flaira de les pinedes o del vent salabros; els jocs de la infantesa; les festes i esbargiments de joventut; els costums arrelats en el poble nadiu i en la casa pairal que embolcallaren la nostra ànima amb l'alè de l'amor i els cants de llibertat.

I aquestes impressions no s'esborren mai més. Anirem arreu, arreu, pelegrinant per tots els països; ens relacionarem amb altres homes, parlarem tot sovint idiomes diferents; potser que les circumstàncies ens portin fins a constituir la nostra llar amb la muller i els fills d'altre país, i tal volta passin els anys i arribi la vellesa i altra terra generosa rebí les nostres despulles... Però jo estic ben segur que no hi ha pas cap català que en cloure les parpelles, vidriades per la mort, no torni veure, amb el darrer pensament, la terra nadiua, que és com si tornés veure, per darrera vegada, els ulls amorosívols d'aquella mareta que l'adormia bo i cantant.

Per tot arreu del món n'hi ha de catalans. El nostre esperit d'empresa, per un costat, i l'obra sistemàtica de dominació castellana, per un altre, contribuïren a fer, cada cop més nombrosa, l'emigració catalana. A tots els països s'acoblen els fills de Catalunya sense perdre el sentiment de germanor que ens fa enlairar l'ànima i rememorar la nostra dissort. I aquesta remembrança ens porta la imatge de la pàtria. Però de quina pàtria? Si la pàtria no és més que un sentiment — el que cadascú té, segons la seva cultura i els seus records, — no cal definir-la; cal sentir-la, com l'amor, dintre del pit.

Allà on es trobi un català, hom trobarà una llavor sortida de la terra aimada; un fill respectuós de la beneïda memòria de llurs genitors, una branca tota florida del arbre sagrat de les glorioses tradicions de Catalunya; un treballador anònim que fa la seva tasca per a enriquir la fàbrica quals productes portaran sempre arreu del món el segell inconfusible de l'esperit català. Car la pàtria som nosaltres mateixos, els catalans que tenim sentiment i dignitat d'homes treballadors i lliures, quan pensem de bon dematí i repensem cap al vespre que la nostra terra aimada és gran, molt més gran per l'amor dels seus fills que lluiten de prop o de lluny per a honorar-la i redimir-la del jou oprobios que fins avui la manté esclavitzada.

Perquè avui més que mai la nostra mare pateix fam de justícia i set de llibertat.

En aquests moments de decadència històrica pel qual passen totes les nacions opressores, Catalunya és encara la víctima que clama justícia. Justícia i llibertat, catalans! Perquè sense llibertat, no pot haver-hi justícia.

Què ens pertoca, doncs, fer? Senzillament, el nostre deure. Quin és el fill que tot sentint els clams de sa mare, no corre a defensar-la?

Les afinitats etnològiques i idiomàtiques constitueixen nuclis de població, dintre i fora dels Estats dominadors, que mantenen la tradició dels costums racials amb la mateixa cura que les vestals paganes mantenen el foc sagrat. Els pobles dominats per la força de les armes no perden mai llurs tradicions encara que els seus dominadors vulguin desfer-les introduint-hi altres costums, altres lleis i un altre idioma. En el procés d'assimilació les civilitzacions superiors dominen i acaben per eliminar les civilitzacions inferiors. Però tenim ben en compte que la dominació castellana no ha pogut imposar-se fins avui, malgrat tot un sistema cultural de castellanització. És que de les cendres del caliu pairal una sola espurna abastà per encendre la foguera que no l'apagarà cap govern mentre els minyons catalans facin estelles i bufi el vent de la democràcia.

Que vinguin vora del foc sagrat els fills de Catalunya, els que encara estimem la mare, els que pensem seriosament en la situació vergonyosa en què es troba avui, despullada de les joies més preuades; que vinguin vora del foc els que encara tinguin sentiment, joves i vells, pobres i rics, de qualsevol idea religiosa o política, i que els seus fills se l'estimen i l'honoren, com si fossin bons germans que retornessin a la casa pairal disposats a donar-se una ferma abraçada, per a que vegi la mare que tots els seus fills se l'estimen i la honoren, com cal.

Que cadascú faci la part de petit sacrifici que li pertochi pensant en el pervindre de Catalunya quan es trobi deslligada del jou que l'esclavitzava. I mentrestant arriba l'hora benaurada, que els nostres pensaments més enlairats, les energies més fermes de l'esperit català i les nostres riqueses, tot el que som i el que valem, estigui al servei de la pàtria. Què valen totes les riqueses del món sense la dignitat? Quina valor tenen les paraules sense els fets demostratius? Què valdrien els fills si no sabessin honorar els seus pares.

Per la gloriosa tradició dels nostres avantpassats, per respecte a les cendres dels herois i dels patricis que lluitaren per assolir les llibertats de Catalunya, siguem catalans de bona rel, i serem dignes fills de la nostra mare.

ALEXANDRE B. HERNÁNDEZ.

La Plata.

DUES ENCICLOPÈDIES

(La Publicitat, 7 de novembre, 1925.)

“Chassez le naturel, il revient au galop”... El natural per a un poble culte és produir cultura. Barrareu en va el pas a aquesta producció. Els camins de l'esperit són infinits. Li heu tancat una porta? Ell n'obre una altra. Li heu tancat totes les portes. Ell obre les finestres. Si cal, passarà per les escales i àdhuc a través dels murs.

De finestres, ara com ara, no se'n van obrint moltes. I des d'elles, quines belles perspectives es veuen! Començàvem a veure per l'una el món antic, i ara se n'obre una altra per la qual veurem tot el nostre país. L'aparició del primer volum de l'Enciclopèdia “Catalunya” no deu ésser gaire llunyana. Serà un volum de Nicolau d'Olivier sobre l’“Expansió mediterrània de Catalunya”. Després en seguiran d'altres, de sis a deu cada any, fins a ultrapassar els cent cinquanta volums. Tots els aspectes del nostre país i de la seva vida, passada i present, hi seran estudiats. Qui diu el nostre país, diu Catalunya, València, les Balears i el Rosselló. Qui diu tots els aspectes, diu la Geografia, l'Art, l'Economia, la Història, la Religió, el Dret, l'Etnografia, la Llengua i la Literatura. Es clar que algun detall pot restar esclòs d'aquesta classificació; però, per subsanar l'exclusió, hi haurà una sèrie de volums solts entre els quals trobem títols tan suggestius com “Psicologia del poble català”, “Història del llibre a Catalunya”, “Història de la Filosofia a Catalunya”, “La vida dels pagesos, pastors, mariners, etc.”, “Història de les ciències”, “Els esports”. Entre aquests títols em penso que no hi haurà cap inconvenient a fer-hi figurar un volum de cuina catalana com algú ha demanat, i àdhuc altres volums si calia.

Una empresa així, que jo sàpiga, no havia estat encara intentada a Catalunya. L'Editorial Catalana va publicar una sèrie de volums d'una Enciclopèdia catalana. Eren uns volumets simpàtics, qui havien de donar-nos, en la nostra llengua, una enciclopèdia universal. Entre els apareguts n'hi havia alguns de molt valuosos. Confiem que algun dia aquesta obra serà represa.

Però ara es tracta d'una enciclopèdia limitada al nostre país. Per a redactar-ne la col·lecció de manuals, han estat cridats els especialistes de cada matèria. Al cap de cada una de les seccions enunciades hi haurà un director, qui serà per a la secció de Geografia, Pau Vila; per a la d'Art, Josep Gudiol i Agustí Duran; per a la d'Economia, Carles Pi i Sunyer; per a la d'Història, Ferran Valls-Taberner; per a la de Religió, el P. Miquel d'Esplugues; per a la de Dret, Ramon d'Abadal; per a la d'Et-

nografia, J. M. Batista i Roca; per a la de Llengua i Literatura, Lluís Nicolau d'Olivier.

Més que expressar amb un elogi de l'Enciclopèdia de l'Editorial Barcino, que encara ha de començar, tota la confiança i la simpatia que ens inspira, ens hem estimat reproduir aquests noms, qui són, ells sols, la millor garantia d'obra excel·lent.

*

Si d'una banda s'anuncia l'aparició del primer volum de l'Enciclopèdia “Catalunya”, d'altra banda Joan Estelrich anunciava en unes declaracions recents el projecte d'una gran Enciclopèdia de Catalunya en forma de Diccionari enciclopèdic. Es tracta, doncs, d'una obra molt diferent de la que emprèn l'Editorial Barcino amb la seva Enciclopèdia. Podríem dir, en resum, que es tracta d'un Diccionari enciclopèdic on cada mot que tingui relació amb Catalunya serà desenrotllat amb gran extensió. Serà una obra enorme, comparable per l'extensió a l'Enciclopèdia britànica i per l'especialització a l'Enciclopèdia juevaica. Serà també, no cal dir-ho, obra d'anys. Suposem que aviat podrem conèixer més detalls sobre aquesta empresa.

Així les dues Enciclopèdies catalanes es completaran. Si en l'una trobarem, analíticament exposat, tot allò relatiu a Catalunya, en trobarem dins l'altra l'exposició sintètica. Tant l'Editorial Barcino, qui emprèn la publicació d'aquesta, com l'Estelrich i aquells qui amb ell emprendran la publicació d'aquella, mereixeran la grati-

tud i l'encoratjament de tots els amants de la nostra cultura.

L'article “Estadístiques de llibres”, publicat pel propi Estelrich a “La Veu de Catalunya”, ens pot confortar i donar empena per a la lluita. No hi veieu un poble petit com Dinamarca, amb sols dos milions d'habitants, amb un idioma qui no té difusió enfora de la seva àrea nacional, publicar 4.218 llibres en un any, mentre pobles que compten per milionades els homes que parlen llur idioma (uns diuen si cent milions) no arriben a publicar ni la meitat dels llibres que els danesos? (*) Què ens impediria, doncs, de tenir confiança? No veiem una pila de joves, lloables i magnes empreses editorials avançar victoriosament: Fundació Bernat Metge, Els Nostres Clàssics, La Història de Catalunya, de Rovira i Virgili, etc.? No oblidem el “versate diu” horacià quan vulguem dur a terme una empresa de vastes proporcions, mesurem llargament les nostres forces; però no oblidem tampoc els escepticismes i les crítiques que l'obra de la Fundació Bernat Metge suscita en anunciar-se, i la seva magnífica realitat present.

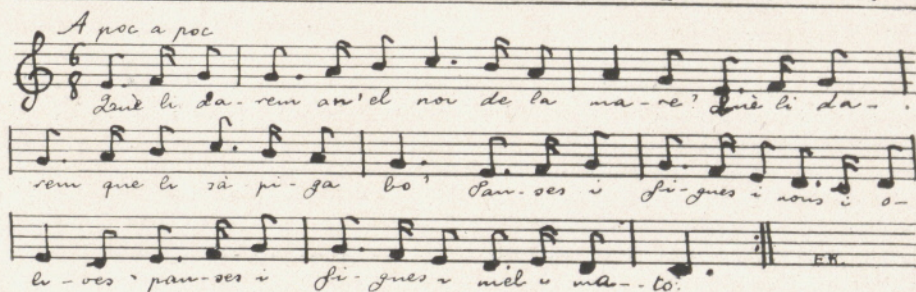
FERRAN SOLDEVILA.

(*) El lector ja es farà càrrec que el poble a qui al·ludeix Ferran Soldevila és l'Espanya. — Nota de RESSORGIMENT.

Si voleu que la llengua catalana imperi damunt totes les activitats del nostre viure nacional, contribuïu a l'obra magna d'educar els infants en l'idioma de la Pàtria. Aquesta tasca d'un alt sentit cultural i patriòtic la realitza l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

EL NOI DE LA MARE

CANÇÓ POPULAR

Què li darem a n'el Noi de la Mare?
Què li darem que li sàpiga bo?
Pansez i figues i nous i olives,
pansez i figues i mel i mató.

Què li darem al fillet de Maria?
Què li darem al formós Jesuset?
Jo li voldria donar una cota
que l'abrigués ara que fa tant fret.

Angels del cel són els que l'en bressolen,
àngels del cel que li fan venir son,
mentre li canten cançons d'alegria,
cants de la glòria que no són del món.

Tam patantam, que les figues són verdes,
tam patantam, que ja maduraran;
si no maduren el dia de Pasqua,
maduraran en el dia del Ram.

UN AMBAIXADOR EN RIDÍCUL

La denúncia del ministre espanyol contra els catalans de l'Argentina té la virtut de provocar un estat d'opinió favorable als nostres ideals de reivindicació nacional.

Una qüestió de competència o jurisdicció suscitada entre la justícia nacional argentina, a l'entorn d'una denúncia formulada verbalment per l'ambaixador d'Espanya al ministre de relacions exteriors contra una poderosa organització separatista catalana, l'eix de la qual fóra el Casal Català, ha vingut a assabentar-nos de l'existència d'un complot de caràcter diplomàtic, la intenció del qual no era altre, sembla, que el de destruir les institucions culturals, patriòtiques i essencialment nacionalistes catalanes establertes arreu d'aquesta república.

El ministre de relacions exteriors passà els antecedents a la justícia d'instrucció per si havia lloc a sumari. Aquesta opinió que l'afer corresponia a la Suprema Cort Nacional, per tal com un ambaixador hi era part interessada. La Cort Nacional recabà el jutge del Procurador General de la Nació i aquest es pronuncià contra el parer del jutge i aconsellà, per tant, que les actuacions passessin al jutjat originari.

Total: un moviment inusitat. Ambaixadors, ministres, jutges, magistrats, Cambra del Crim, Suprema Cort Nacional, tot en doina. Heu's ací els personatges que hi han intervingut: Marquès d'Amposta, ambaixador; doctor Gallardo, ministre; doctor Racedo, fiscal; doctor Rodríguez Ocampo, jutge; doctor Dufey, agent fiscal, i doctor Rodríguez Larreta, procurador general de la Nació.

Ara bé; sembla que hi ha hagut tanta pressió del Directori militar prop l'ambaixador, que aquest ha mobilitzat tots els seus recursos i influències per tal de provocar un procés, al·legant fantàstiques activitats i

horribles intencions dels separatistes catalans de l'Argentina, car no solament hom parla del Casal Català, sinó de dotzenes d'institucions nacionalistes de l'interior de la república.

Sortosament el Casal Català té una història brillant, tant des del punt de mira patriòtic com cultural, que s'ha fet albiradora del poble argentí. En general els catalans separatistes gaudim d'un concepte envejable.

Aquest exabrupte del representant diplomàtic d'Espanya no ha servit més que per posar-lo en ridícul a ell i al país que representa. La premsa argentina se n'ha ocupat extensament i, en general, condemna indignada la intromissió d'un ministre estranger en els afers d'ordre purament nacional, que pretén atemptar contra la llei orgànica i les facultats que aquesta atorga a tots els habitants de la república. Cal esmentar i retenir-los a la memòria els diaris que espontàniament s'han posat al costat dels drets que tenim els catalans d'exposar lliurement la nostra opinió i treballar per la consecució de la llibertat nacional o independència de Catalunya: "El Diario", "Última Hora", "La Vanguardia", "El Telégrafo", "La Fronda" i "Crítica". Cal recordar també, l'única veu d'excepció que s'ha sentit, el diari "La Razón", el qual ha parlat de l'afer en forma hostil als catalans.

El telègraf ha fet saber al món enter a fantàstica ocurrència de l'Ambaixador espanyol, i d'aquesta guisa havem aconseguit un èxit d'internacionalització del nostre problema cabdal, inesperat.

CONFERÈNCIA SERRA I MORET

Dissabte passat, dia 12, el vice-president de la Unió Socialista de Catalunya, Manuel Serra i Moret, va donar una conferència en el Casal Català davant d'un auditori que envaïa totalment el saló-teatre.

El tema fou: "El socialisme català i el moment actual de Catalunya". En Serra començà per fer una definició doctrinària del socialisme en el seu aspecte general; exposà els avantatges que reporta col·lectivament i individualment; enumerà l'obra realitzada pel socialisme en diversos països europeus, i després de referir-se a la creació de la Unió Socialista de Catalunya, situà la seva posició personal davant el problema de la llibertat o independència de la nostra pàtria.

Passant al segon extrem del tema anunciat, el conferenciant, després d'analitzar l'actuació del Directori davant Catalunya, digué, i ho comprovà amb exemples, que el nostre país, gràcies a la repressió brutal

dels militars, ha avançat enormement en el sentit de recobrar-se a si mateix. Es mostrà sumament optimista de l'actual moment de prova, perquè tothom sap suportar les malvestats sense renunciaments, amb dignitat i àdhuc amb heroisme.

En síntesi, va afirmar que Catalunya es comporta bé; que tothom compleix el seu deure i que no s'ha de témer ni per l'actitud del poble, d'aparent passivitat, ni per les mesures dictatorials, contra tot ço que flaira a català. Digué, demés, En Serra i Moret, que mai no hauria cregut que Catalunya pogués donar l'exemple de fermesa que ara està donant, fins a fer-li rectificar a ell mateix opinions exposades anys enrera de justificat pessimisme al volt del recobrament de la pròpia personalitat dels catalans.

Una atenció extraordinària del públic i un recolliment pregon, acompanyà la magnífica peroració d'En Serra i Moret, el qual

posseeix el do de fer-se seu l'auditori, de suggestionar-lo amb la seva paraula fàcil, la seva concepció profunda i el to eloqüent i convincent. Aquell molt bé! unànime que floria sovint en els llavis dels oients era pronunciat amb el cor, en un to baixet, talment com si hom temés interrompre la veu de l'orador i perdre'n la meravella de la frase i els seus conceptes sublims.

En acabar, el públic reté a En Serra i Moret l'homenatge de la seva admiració i simpatia, prodigant-li una ovació càlida i vibrant.

Féu la presentació del conferenciant el nostre company Nadal-Mallol, el qual donà a l'auditori un reflex de la personalitat de l'antic lluitador catalanista, ànima de la actual Unió Socialista de Catalunya.

LA FAMA DELS ESPANYOLS

Un amic patriota irreductible, vull dir dels que tocant el problema de la independència de Catalunya — pàtria única dels catalans — no donaran mai el braç a tòrcer, ens escriu recomanant-nos la transcripció d'una sèrie d'aforismes referents a Espanya que trobà damunt d'un antic periòdic separatista català.

Veieu-ne alguns:

*De Castella, els del consell
fan veure allò blanc vermell,
i és que tenen el cervell
buït com la panxa.*

*Molt inflar i poc valer,
molt parlar i poc saber,
molt gastar i poc haver
fa hom de Castella.*

*Castellans, raça gosada,
molt lladruc, poca mossada.*

*A Castella això és costum:
poques teics i molt fum.*

A la nostra terra, per a expressar el pregon despreci del poble envers el dominador que ens subjuga, és corrent aquella locució tan gràfica que fa:

De ponent, ni gent ni vent.

Portugal, que també coneix a fons l'ànima dels opressors de Catalunya, perquè, igual que aquesta ara, antigament fou oprimida pels espanyols, diu, variant lleugerament la locució catalana:

D'Hespanha, non vento non casamento.

Una dita característica dels filipins i que demostra el record que tenen dels seus opressors, diu:

*Castila, fuego; indio, agua.
Agua mata fuego.*

A Cuba, als espanyols els diuen *gorriones*.

A Bascònia, *maquetos*, i de llur país: *Maquetania*.

A l'Argentina també se'ls coneix amb un nom despectiu i àdhuc l'himne nacional d'aquest noble país emancipat de la tirania espanyola, conté un vers que diu: *y a sus plantas rendido un león*, vers que, malgrat semblar inofensiu, provocà una reclamació diplomàtica de part d'Espanya al govern del general Roca, el qual accedí a suprimir el cant de l'estrofa que el conté. Estava tan consolidada ja la independència argentina!

En el pare de Brusel·les hi ha un monument representant un grup de castells ferms amb cadenes de ferro. Aquest monument recorda al poble les salvatjades comeses pels *tercios* castellans en temps del Duque de Alba.

Es tan horribles el record que els belgues tenen del pas dels nostres tirans per les seves terres, que és molt arrelat encara el costum d'amenagar les criatures de la següent manera:

—*Calla! Si plores i ets dolent, faré venir un espanyol!*

Recomanem als catalans d'adoptar l'expressió dels belgues per tal de fer por a les criatures. Seria d'una eficàcia patriòtica insospitada.

OTGER.

FANTASIEJANT

(A Joan Llorens)

Una cançó cantaré,
una cançó cantaria.
"Les fades del Canigó,
si han baixat a Guilleria".
Ja en venia Flor-de-Neu
qui Gentil enyoraria,
si no el veiés resplendent
a l'hora que mor el dia.
(Les fades del Canigó,
si han baixat a Guilleria;...)
Si no el veiés resplendent
a l'hora que mor el dia,
car s'és tornat un estel,
una flor de setàlia
que lluu dintre el cel d'atzur
quan empal·lideix el dia.
Ja se'l mira sospirant
i un prece d'amor li en faria;
ja l'estel li llença uns raigs
a la fada qui somnia,
qui és talment un floc de neu
que amb son foc ell la fondria...
Si la fon, si no la fon,
ara vès què en restaria?
Una nota de dolçor
i una de melancolia;
una nota de dolor
que el meu cor pereudiria,
amb aquell aire punyent
de tot ço que és poesia.

Les fades del Canigó
s'estenen per Guilleria;
s'estenen per tot el món
a l'hora que mor el dia...

GRACIA B. DE LLORENS.

LES REVISTES

"PLA I MUNTANYA"

Aquesta publicació quinzenal, que editen estimats amics nostres de Balaguer, ha publicat un número extraordinari per tal de celebrar la seva festa major.

Cuitem a dir que es tracta d'una edició magnífica, tant des del punt de vista de les exigències tipogràfiques, com pel seu contingut literari i artístic. "Pla i Muntanya" dona una nota de bon gust, alhora que és un exemple a seguir, no solament per les publicacions comarcals de Catalunya, sinó per mants periòdics i revistes que surten i moren amb la mateixa facilitat dins la pròpia Barcelona.

Estudis monogràfics de la comtal ciutat, notes històriques, glosses fervoroses, records i impressions de l'ambient i del paisatge, hi són en un tó seriós i amorosívol. Josep Cabeceran, ex-conseller de la Mancomunitat; F. Xavier Rúbies, patriota irreductible; J. Sauret i Garcia, l'amie dilecte, antic company en les tasques de RESSORGIMENT; Antoni Ollé i Pinell, exquisit artista; Lluís Ticó, Ramon Sala, Enric Lluell, El baró d'Esponellà, Fermí Palau i Epifani de Fortuny, signen els articles. Un escaient boix d'Ollé-Pinell sobre una visió balaguerina, exorna la portada, impresa a

tres tints, nítidament. Una selecció acurada de fotografies de la capital urgellenca hi és combinada amb gust.

Un detall: no hi ha en l'extraordinari de "Pla i Muntanya" cap composició en vers. Ho remarcuem, no com un blasme a la poesia, sinó com a demostració de l'esperit que ha informat la tasca de la Direcció en evitar la introducció d'aquella plaga de versaires o poetes (!) incipients que hom ha de patir gaureb sempre en edicions extraordinàries d'aquesta natura.

"SOM!..."

Es el títol d'una nova publicació catalana de combat, que editen a Perpinyà un grup de patriotes que hi són exiliats per la llur significació en els fets i esdeveniments ocoreguts a Catalunya durant el període dictatorial dels militars espanyols.

L'esperit de "Som!..." és d'irreductible catalanitat i lluita per accelerar l'anhelat jorn de la independència de la Nació Catalana.

Obeeix l'orientació que li donen el Casal Català de Beziers, Pàtria i Llibertat de París i Catalunya Club de Perpinyà, essent-ne portaveu oficial.

Benvinguts, companys!

N O T Í C I E S

ELS CATALANS D'ARRECIFES

Sembla que en l'assemblea de constitució del "Casal de Parla Catalana" ni hi ha hagut pas unanimitat de pensament, quant a l'apreciació del fet del nostre esclavatge nacional. Els refractaris a seguir els corrents de reivindicació, oposaren a les raons patriòtiques dels ben orientats, escrúpols d'ordre polític i religiós, sense tenir en compte que el cas de Catalunya és un moviment nacional que abraça tots els sectors polítics i socials, i exclou tot sectarisme de classe i de religió. Avui és tant catalanista l'obrer com el potentat, l'home de conviccions religioses com el lliurepensador. En l'obra comú de redempció i dignificació patrià, no hi ha clericals, ni lliurepensadors, ni polítics: hi ha catalans, solament. Creiem, però, que el bon seny i la bona orientació patriòtica s'imposaran entre els catalans d'Arrecifes. Altrament no valdria la pena d'haver-se constituït en nucli col·lectiu.

Heu's ací ara la distribució dels càrrecs del primer Consell Directiu:

Josep Tomàs, president; Francesc Vidal, vice-president; Josep Castany, secretari; Pere Ametller, vice-secretari; Jaume Borrrell, tresorer; Francesc Hereu, comptador; Antoni Gardenyas, Miquel Planas, Magí

Oliver, Pere Massanet, Ramon Benet i Marian Borràs, vocals; Benet Teixans i Josep Novell, revisors de comptes.

LA PROTECTORA A ROSARIO

Organitzat per la Comissió Delegada local va tenir efecte la vetlla del 14 de novembre proppassat un festival en el Centre Català a profit de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

L'acte s'inicià amb un breu discurs del compatriota Joan Vilà, president de la Comissió Delegada, el qual feu un elogi fervorós de la llengua catalana, exposà l'obra de cultura popular que realitza l'Associació i recabà dels presents la seva inscripció a les llistes de la Protectora.

Seguidament la senyora Victorina Vila i el senyor Rosend Bertran recitaren diverses composicions poètiques. La senyoreta Batlle i el senyor Olives cantaren cançons catalanes, i la Schola Orfeònica del Centre, sota la direcció del seu mestre Josep Batlle va cantar "La donzella de la costa" (Bartomeus), "Cant a la vinça" (Morera) i "Cant a la senyera" (Millet).

Després fou representat per la senyoreta Elisabet Mons i el senyor Jaume Cort, el

diàleg original de N. A. Camps i Sala "El guarda-ua".

Tots els números foren molt apaludits i l'acte en general complagué a la concurrència.

"CATALUNYA MUSICAL"

Sota aquest tema, el mestre Ernest Sunyer, director i fundador de l'Orfeó Català, de Buenos Aires, donà una interessant conferència en el Centre Català de Rosario.

Fou un comentari històric de l'evolució i desenrotllament de la música catalana en tots els seus aspectes des de l'època trobadoresca als nostres dies.

La senyora Maria B. de Boixader, distingida soprano, cooperà a la major esplendidesa de l'acte de divulgació cultural i artística, cantant una llarga sèrie de composicions populars i d'autors coneguts des del "Plany" a "Lliris i roselles" del propi Sunyer.

El públic rebé la tasca del conferenciant i de la seva gentil companya, amb càlides explosions d'entusiasme i amb aplaudiments fervorosos.

Aquesta conferència és la segona de la sèrie iniciada pel senyor Lleonor-Nart. Hom diu que el tercer conferenciant serà el jove advocat J. M. Xammar-Sala, encara que hi ha qui observa que aquest compatriota és vist amb recel per alguns elements directius de l'esmentat Centre, degut a la seva significació francament patriòtica i nacionalista. Donada la composició del Centre Català de Rosario, on ens consta que hi ha un fort nucli de socis, gairebé en majoria, que senten amb tota integritat els ideals de redempció pàtria, la resistència del Consell de l'entitat significa una desconsideració a aquell contingent de socis i un criteri estret, parcialíssim i intolerant amb les idees i els sentiments de pàtria.

ACCIO NACIONALISTA BASCA

Es amb pregonia simpatia que anem seguint l'expansió del nacionalisme base a l'Argentina.

El diumenge dia 29 del proppassat mes assistirem al festival patriòtic que realitzaren en el Prince George's Hall i restàrem meravellats de l'organització, èxit i transcendència de l'acte.

La concurrència, numerosíssima, envaia l'ampla sala. L'acte era d'homenatge a Sabí d'Arana-Goiri, l'apòstol dels ideals de redempció d'Euskadi, en el XXIIè. aniversari del seu traspàs.

Vicente de Aizkibel, lluitador i poeta, glossà l'obra patriòtica i poètica del màrtir Arana-Goiri; estudi acabadíssim de la personalitat del mestre que valgué al seu autor ovacions interminables. La conferència fou il·lustrada amb cançons eusqueres interpretades per dos eminents artistes bascos i per l'Orfeó social.

Després s'executaren diversos números de cant i piano, i per últim l'advocat argentí, de raça basca, doctor Tomàs Otaegui, distingit historiador, dissertà al volt del tema: "La democràcia vasca, madre de la democràcia argentina". Fou una invocació fervorosa a les virtuts de la raça dels seus avantpassats.

Entre les adhesions que es llegiren, ultra la de RESSORGIMENT, hom anotà les del Casal Català, Comitè Llibertat i "Nación Catalana".

ANTONI A. ALEU

El traspàs del doctor Aleu (fill) ens va sorprendre i impressionar. Ens hi unia una dilecta amistat, filla de coincidències espirituals i afinitats ideològiques. No havia nascut català, però ho era molt més que molts que neixen a Catalunya. Parlava correctament el nostre idioma i l'escrivia; coneixia i comprenia el moviment espiritual i polític de la nostra pàtria i en parlava amb entusiasme.

Sempre que els catalans sol·licitàvem el seu ajut érem correspostos amb aquella cordialitat que li era característica. Recordem encara la seva valuosa cooperació per l'homenatge retut anys enrera als pròcers argentins Matheu i Larrea, catalans de naixença. Ell ens facilità l'adjutori de les autoritats edilícies de Buenos Aires i a ell devem la concurrència a aquell inoblidable acte de l'allavors intendent senyor Cantilo, el qual hi pronuncià un discurs elogiós pels catalans. Recordem també que amb el doctor Antoni A. Aleu formàrem part del Jurat Qualificador dels últims Jocs Florals celebrats pel Casal Català i, sabem l'amor i la voluntat que posà en la seva tasca.

Altres qualitats exornaven l'atraient figura del nostre amic, advocat i fill del doctor Antoni de P. Aleu. Vagi a aquest i a la seva atribulada família l'expressió íntima i sincera del nostre condol.

JOCS FLORALS

Tal com ja suposàrem, els Jocs Florals s'han celebrat amb èxits entusiasme i amb poca concurrència de poetes i escriptors. Aquestes coses han de fer-se ben fetes o no fer-les. L'interès d'aquests Jocs es circumscrivia, sembla, a què el senyor Montoliu fes un discurs i, francament, no n'hi ha prou d'això.

Foren premiats els senyors: Jaume Cases (Flor natural), Josep Baldrie (Englantina), Joaquim Algueró (Viola), Bandranas-Palà (Societat Anònima), B. Ramentol (Centre C. Paraguai) i Julià Molinari (Casa comercial "La Royal").

S'ha revelat un nou poeta: Jaume Cases. En canvi notem un gros número d'abstencions: Gràcia B. de Llorens, Angel Boixader, Teodor Banús, Lluís Ros-Segura, Joan B. Alemany i Borràs, Ernest Sunyer, Lluís Tintorer, etc.

"LA SANTA ESPINA" A MENDOZA

El nostre corresponsal a Mendoza ens assabenta que la Banda de Policia d'aquella ciutat ha incorporat al seu repertori l'execució d'algunes sardanes, les quals són tocades en les places i llocs públics i aplaudides, sobretot pels catalans.

"La santa espina", cèlebre per la prohibició que en féu el Directori militar d'Espanya, és una de les que més èxit obtenen a Mendoza.

Aquesta incorporació de sardanes al repertori de l'esmentada Banda, es deu al nostre car amic R. Rodriguez-Rey, president del Centre Català.

L'ORFEÓ CATALÀ A MONTEVIDEO

Com ja saben els nostres lectors, l'Orfeó Català, que dirigeix el mestre Ernest Sunyer, ha de traslladar-se a la veïna capital uruguaia per tal de donar-hi diverses audicions, patrocinades per la Comissió Municipal de Festes.

La data dels concerts de l'Orfeó ha estat fixada per als dies 31 de desembre i 1 i 2 i 3 de gener propvenients.

"GENT D'ARA"

La Secció d'Art Escènic del Casal Català inaugura les seves tasques en el nou local representant la xamosa comèdia en dos actes del malaguanyat ironista Eduard Ceca i Vallmajor, el títol de la qual serveix d'epígraf.

Obtingué una execució molt remarcable, sobretot de part del senyor Sagalà en el "Josep", el qual fou secundat per les senyores Santos i Soler i els notables aficionats senyors Vallbona, Agustí, Marquès, Boscà i Guasch.

AUDICIÓ DE SARDANES

Els devots de la dansa nacional de Catalunya han pogut fruir de nou les seves excel·lències. El proppassat diumenge dia 6, a la tarda, tingué lloc una audició en els jardins del Casal Català, organitzada pel Foment de la Sardana.

Foren executades les següents: *Espurnes d'or*, Serra; *Lluny de la pàtria*, Casademont; *Vora la mar*, Costa; *Formosa dea*, Guanter; *La Festa Major*, Morera, i *La Pagesia*, Xaxu.

Es formaren grans rotllanes i es ballà amb aquella alegria encomanadissa característica d'aquesta dansa correcta i exemplar que ajunta els cors i desperta entusiasmes, remou sentiments i il·liga voluntats.

L'execució, com sempre, anà a càrrec de la Coblà Empordanesa.

PER LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

A profit d'aquesta importantíssima institució que hom organitza a Buenos Aires, les seccions del Casal Català realitzaren un festival, la vetlla del dissabte dia 5 d'aquest mes.

Davant d'una concurrència que envaïa completament el saló d'actes del Casal, els germans Bonafont, de la secció atlètica, realitzaren un assalt a sabre i altre a bastó, amb la perícia altres vegades reconeguda en aquests excel·lents deportistes. La Secció d'Art Escènic representà la caricatura original d'Apel·les Mestres "L'honor", essent-ne interpretadors els senyors Botella, Bosch, Vidal, Orpinell, Montserrat, Marquès, Guasch i Tort. La secció femenina de l'Orfeó Català, va cantar, sota la direcció del mestre Sunyer, *Llegenda*, de Tchaikowsky; *La mort del rossinyol*, Fontova, i *Per tu ploro*, Ventura. L'esbart infantil de dansaires ballà *La bolangera*, *L'indiot* i el *Contrapàs* i acabà l'acte la Coblà Empordanesa executant les sardanes *Toc d'oració*, Ventura; *Cançó de Primavera*, Serra, i *La santa Espina*, Morera, les quals foren ballades amb entusiasme per la concurrència.

CLUB CATALÀ DE CORDOBA

El Consell Directiu d'aquesta institució catalana, últimament elegit, ha quedat format així: Ernest Soler, president; Jaume Casañas, vice-president; Joan Samper, secretari; Alfons Montserrat, vice-secretari; Joan Albó, tresorer; Francesc Mesquida, comptador; Antoni Latorre, Vicens Almirall, Francesc Boixadós, Josep Capell, Joaquim Ferrer i Pere Martí, vocals. Bibliotecari; Joan Martí, i vocals suplents, Jaume

Gel i Joan Plaza.

Formen el Consell Consultiu de l'entitat els compatrieis Emili Pujal, Lleó Reig, Dimas Ferrer (pare), J. Martí-Gabarró i Joan Rabassa.

FESTIVAL INFANTIL

El Centre Català de Mendoza prossegueix amb perseverància, fe i amor l'obra d'orientar els fills de catalans envers les coses de Catalunya.

Diverses vegades havem remarcat la transcendència de l'obra que en aquest sentit realitza el Cor d'infants, que temps ha hi actua sota la direcció assenyada de la infadigable patrícia senyora Icart de Rodri-guez.

Avui ens plau d'assabentar als nostres lectors d'una nova iniciativa sorgida darrerament en aquella institució de cultura i patriotisme: el teatre d'infants.

Tenim a esguard el programa de la festa celebrada la vetlla del dia 21 de novembre, inauguració del teatre infantil, en la qual foren representades les obretes del senyor A. de Rius-Vidal, *Vostè, senyor galan*, i *Els nois porucs*, per les senyoretes i nenes Rosa i Teresa Aymerich, Teresa Rovira i Mercè Palomino i els nens Mestres, Pujol, Caixal i Palomino, sota la direcció del senyor Narcís Fornés.

També prengué part a l'acte el Cor d'infants, el qual cantà *El noi de la mare* (po-

pular), *Els bons companys* i *Els petits estudiants* (Narcisa Freixes), *Cargol treu banya* (Mas i Serracant), *Els nens*, sardana de J. Farré; *Els petits gnoms de la muntanya*, cançó amb gestos (Daleróze) i l'himne popular de Catalunya *Els segadors*.

Se'ns assabenta que aquesta vetllada aconseguí un èxit remarcable i encoratjador.

NOMENAMENTS

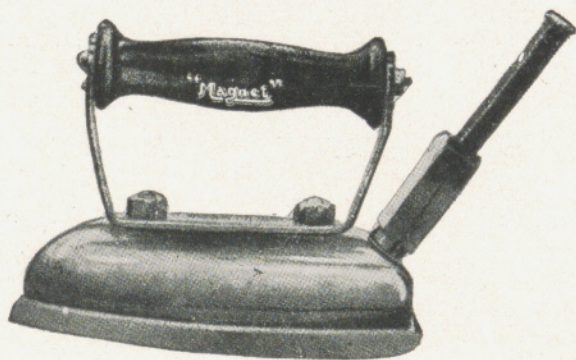
S'ha fet càrrec de la corresponsalia de RESSORGIMENT a Córdoba el prestigiós compatrieci senyor Joan Rabassa, antic propagador a aquella ciutat de les idees patriòtiques i espirituals que informen el nostre credo redemptor.

L'eficàcia de l'actuació del bon amic Rabassa a favor del nostre periòdic és posada de manifest amb l'impuls que ha sabut donar a l'expandiment de la revista amb el poc temps que se n'ha fet càrrec.

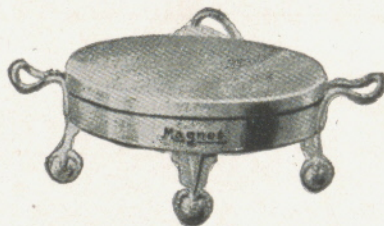
A ell i al dilectíssim Pau Iglesias, amic qui per raons particulars o de treball s'ha vist precisat a deixar la representació que n'ostentava, vagi la nostra més fervorosa reconeixença.

*

També ha acceptat la representació del nostre periòdic a la ciutat de Concordia (Entre Ríos) l'entusiasta compatrieci i amic nostre senyor Francesc Cortina, fundador a aquella localitat de la Comissió Delegada de la Protectora, recentment instituïda.

Sol·licitin llista de preus
il·lustrada.

Els Aparells Elèctrics Marca
"Magnet"

per a ús domèstic, són els més
econòmics

The Anglo-Argentine General Electric Co. Ltd.

1475 - RIVADAVIA - 1483

(PLAÇA DEL CONGRÉS) - BUENOS AIRES

U.T. 38 Mayo, 3021 al 24

Coop. T. 2616, Central.

Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Estados Unidos 1532

Buenos Aires

LLIBRES EN VENDA, ACABATS D'ARRIBAR

Coses Vistes, Josep Pla..	2.00
A l'Ombra de Sta. Maria del Mar, A. Plana	1.25
L'Alta Llibertat (poesies), Clementina Arderiu	2.50
Biografia de Pau Claris, A. Rovira i Virgili..	0.75
La Vida Austera, Pere Gerominas ..	1.00
Manual d'Història Crítica, Manuel de Mantoliu	2.50
Setze Contes, Alfons Maseres ..	1.25
Gramàtica Catalana, Pompeu Fabra..	1.00
Bells Indrets de Catalunya, J. Botey..	3.00

A Punt d'arribar: CALENDARI MANELIC per a 1926. Feu-ne Demanda

A prec dels interessats aquesta Delegació enviarà un detall dels actuals llibres que es troben en venda. - S'accepten subscripcions per l'adquisició d'obres de la FUNDACIÓ BERNAT METGE, ELS NOSTRES CLASSICS I LA HISTÒRIA NACIONAL CATALANA.

FARMACIA CATALANA DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS
S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
Venem AIGUANAF compost

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) BUENOS AIRES

JOIERIA JOAQUIM GRAELLS FABRICANT

ALHAGES FINES

TALLERS PROPIS
REFORMEM
TOTA MENA DE
JOIES A
ESTILS MODERNS.

C. PELLEGRINI 516

RELOTGERIA

CASA FUNDADA EN 1910
UNION TELEF. 1182, RIVADAVIA

GRAN ASSORTIT
DE RELLOTGES
DE TOTES CLASSES
I PREUS.

OBSEQUIEM A
TOT COMPRADOR AMB
UN REGAL SORPRESA DURANT
ELS MESOS DE DESEMBRE
I GENER.

BUENOS AIRES

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

Unió Telefónica 4571, Rivadavia
Coop. Telefónica 2918, Central

B^{mé} Mitre 2248

Unió Telefónica 8809, Mitre
Coop. Telefónica 2919, Central

Festes de Nadal i Cap d'Any

Torrans de Tota Mena Provin el deliciós torró a la crema. Creació de la casa.

Neules DE LLET, LLIMÓ Y VAINILLA · **Neules**

Canastres a l'estil de Barcelona.

Gran assortit de caps de bombons i objectes de fantasia.

Pa Dolç Milanès i Genovès

Xampany Codorniu Vins importats de Catalunya:

Moscatell. **Garnatxa i D'Alella, Oportos,**

Jerez, Sidres. ☐ No esperi els últims dies per encarregar-nos comandes per a l'interior. Serà en benefici de vostè.

OLIS SUPERIORS

"L'Atlántida"
DE
J. CABRÉ i Cía.

Est. Unidos, 1599

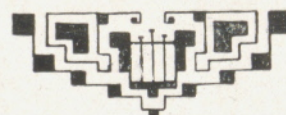
(CEVALLOS).

Un. Tel. 37, Rivadavia 6752

OLIS SUPERIORS

**ACADEMIA DE MUSICA
CASTELLVI-ESTIL-LES**

INCORPORADA AL
CONSERVATORIO
FONTVA

S^{GO.} DEL ESTERO. 367.

MATALASSOS a l'estil català
(REFORMA I VENDA)

Gran assortit de tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA
Coop. Telefónica 551. (Oeste)

PAVON, 4125
BUENOS AIRES

ARTICLES

per a MECANICS, FERRERS
i BRONZERS

Joan Russinyol

SARMIENTO, 1517 { Un. Tel. 1081, Libertad
Coop. Tel. 1350, Central

Unica Casa Especial
en Caragols
per a Metalls de Ferro,
Bronze i Acer.

AVISEM als nostres clients que ens
havem traslladat del carrer Cangallo
al de Sarmiento, 1517.

Fabrica de Camises
"La Esmeralda"

ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260
Buenos Aires

**Venda directa
al consumidor.**

Per CAMISES de resultat ex-
cel·lent: Per gènere de punt
Català i per tota mena d'ar-
ticles de Camiseria, visiteu
sempre "La Esmeralda".

"Bodegas RESPLANDOR"

■ ■ ■ (Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA) ■ ■ ■

Compatricis: Si voleu beure bon vi exigiu
al vostre proveïdor que us serveixi el
de marca **"Resplandor"**.

Unics representants a Buenos Aires:

■ ■ ■

ROVIRALTA i Cia.

■ ■ ■

1247, Campichuelo, 1249

Un. Telef. 1446, Chacrita